

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și

străinătate:

Pe un an . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/aINSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loe
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Dreptul popoarelor în Elveția.

Notă: Revista vieneză „Die Wage” (Cumpăna) (XVIII, 25 Sept. 1915) publică la loc de frunte un articol al conducătorului ei, d. E. V. Zenker. Articolul e intitulat „Dreptul limbilor în Elveția” („Das Sprachenrecht der Schweiz”) și e atât de interesant, încât va trebui să-l cunoască și cetitorul român.

Dăm în cele ce urmează o traducere a articolului.

Sinbad.

I.

„Austria a fost adeseori asemănată cu Elveția din cauza mulțimii popoarelor ei. Patrioți buni au nutrit totdeauna dorința ca patria noastră să ajungă odată o Elveție în mare. Se știe doară că în Elveția e necunoscută războiera pe temă națională și tot atât de necunoscută este lupta pentru limbă — că acolo trăesc în pace lângă olaltă patru națiuni, fără de a fi neliniștite mereu de întrebările capitale, cari răstoarnă lumea din temelii, ale limbei oficiale, interne și externe.

E ciudat însă, că afară de această relație a dreptului limbilor în Elveția nu se știe, în opinia noastră publică, nimic altceva, cu toate că, firește, nu ar fi prea greu să câștigi informații despre starea lucrurilor din Elveția.

E o caracteristică, pe care am regretat-o adeseori în politica noastră națională, că oamenii nu se ocupă bucuroși cu studiarea problemelor. Cu toate acestea și naționalismul, dacă va vrea să-și îndeplinească, după războiu, misiunea și să ajungă pozitiv, va trebui să studieze problemele, tot atât de științificește, după cum a făcut-o, de multă vreme, socialismul. Pentru așa ceva este nevoie ca

relații, cari oferă anumite analogii și comparații, să fie studiate, nu ca să fie decopiate fără de nici un discernământ logic, ci ca să dăm părerilor proprii, rezultatelor, la cari am ajuns, o bază mai largă, pe care să te poți răzima cu mai multă siguranță. Chiar dacă și în politică este la urma urmei dorința părintele gândirii (dacă idealul nu se va putea ajunge niciodată), nu urmează că lipsa de idei este atât de strâns legată de un adevărat politician, precum se crede de obicei în ziua de astăzi.

În Elveția locuiesc patru popoare, Germani, Francezi, Italiani și Reto-Romani. Germanii formează 71.5%, Francezii 21.5%, Italianii 5.5% și Romanii — după cum îi numesc pe Reto-Romani, prescurtat — 1.5% din populația întregă. Majoritatea cantoanelor este cu o populație, care vorbește o singură limbă; cu mai multe limbi sunt numai patru: Graubünden (germ., reto-rom. și ital.), Berna, Freiburg și Wallis (germ.-franc.). După autonomia liberală a cantoanelor este de sine înțeles, dacă dreptul limbilor în Elveția e hotărât după cantoane. În cantoanele cu o singură limbă este limba cantonului totodată și limba oficială. Dacă ajung în fața judecării persoane, cari vorbesc altă limbă, se folosesc autoritățile de traduceri. Trebuie să se accentueze aici, că în relațiile cu partidele, în oficiile publice, domnește un liberalism foarte mare, în privința limbei; *cu greu* vei găsi d. e. ca unui German să i-se refuze informații în limba sa maternă, în Geneva, la ghișeu dela poștă, pe motiv că limba oficială este alta decât cea germană. Sau, acelaș lucru, întors, unui Francez în Zürich.

În cantoanele cu limbi diferite au drep-

tul de limbă oficială *toate* limbile vorbite în cantonul respectiv, dar nu așa, alandala, după cum s'a cerut aceasta într'alte locuri. Fiecare comună (cerc) își hotărăște singură limba oficială. În comune cu două sau mai multe limbi sunt *toate* limbile acestea limbi oficiale. Limba comunei este totodată și limba judecătorei din instanța cea mai de jos. La curțile de apel și de casație (ale cantoanelor) se pertractează în cantoanele franco-germane în *ambele* limbi; la judecătoria cantonală din Graubünden este numai limba germană limbă de pertractare judecătorească; în cazuri criminale se folosește judecătoria față de partidele, cari nu sunt germane, de tâlmaci și traducători. Cărmuirea țării (cantoanelor) corespundează cu autoritățile subalterne ei în limba respectivelor cantoane. În marele sfat, în parlamentul cantonal are dreptul să se folosească fiecare de limba sa proprie, dacă nu pricepe cineva o limbă, poate să ceară o traducere. Publicarea legilor, ordinațiilor, etc., se face, dacă este vorba de afaceri cantonale sau afaceri cari privesc complexul statului, în diferitele limbi ale cantonului — dacă e vorba numai de interese locale, în limba cercului respectiv.

Textul autentic al legii este totdeauna cel german. Când e să voteze populația se traduc propunerile și în celelalte limbi ale cantonului.

În școală se folosește limba comunei. Școlarele minorităților se țin de însăși minoritățile acestea — fiind adeseori ajutate și de comune și de canton. Limba cealaltă, care se vorbește în canton este de obicei studiu obligator în școală. În Graubünden este limba germană în toate școlarele populare ca studiu

Dr. Alexandru Nicolescu:

Adevăruri eterne.

(Meditații, predici, conferențe, cuvântări ocazionale. — Blaj, 1915, p. 232. Prețul 3.20 cor.)

Păr. Dr. Alexandru Nicolescu, secretarul I. P. S. S. părintelui mitropolit dela Blaj, a scos de curând o carte, peste care nu-i iertat a se trece la ordinea zilei fără nici un cuvânt, fiindcă este una din cele mai de seamă opere apărute la noi în câmpul literaturii omiletice.

Autorul spune în „Preacuvântare”, că va fi prea mulțămît, dacă aceia, pentru cari a scris: *preoții și intelectualii mireni*, vor trage cât mai bogate foloase sufletești pe urma lucrării sale. Poate că e întâia dată, că un autor de predici dela noi să-și spună așa explicit dorința de a-și vedea opera și în mâinile intelectualilor noștri mireni. Și se prea poate, că vor fi unii intelectuali onorabili, cari vor zimbi în fața acestei dorințe a autorului, crezând, că lumea lor de gândire și sentimente, capitalul lor științific n'are nimic comun cu gândirea despre lumea metafizică a păr. Nicolescu.

Dacă însă un mirean cu o așa judecată va ceti creația literară a dlui Nicolescu, cred, că se va schimba și se va bucura atât pentru frum-

seța hainei, în care autorul își îmbracă convingerile adânci și sentimentele puternice creștinești și românești, cât și pentru însuș conținutului construcțiilor frumoase oratorice, cari umplu toate cele 232 pagini. Totodată se va convinge, că autorul, — care a fost un eminent profesor la Teologie, o inimă de aur ca superior seminarioal, un zelos apostol în America, unde a păstori, un generos ajutător al bisericii și școlii române, cum și al tuturor societăților noastre culturale mai de seamă, pentru cari a jertfit tot ce a putut cruța în cei zece ani de activitate publică și care a fost un însuflețit predicator pe la misiunile sfinte populare și un orator apreciat în turneele electorale și pe la prelegerile populare, — acela și în domeniul literaturii științifice s'a ridicat deodată la loc de frunte. S'a ridicat pe piscul Sionului românesc, de unde cu mână plină împrăstie lumină lină, căldură plăcută, judecări alese și sentimente nobile, apărând cu înflăcărată însuflețire și cu o pregătire modernă științifică adevărurile evanghelice, mântuitoare de suflete și de neam.

Mulți socotesc religiunea un lucru de modă și un paravan al unei vieți goale, lipsită de virtuți și săracă în fapte bune și doresc, ca religiunea să se conformeze după gusturile și obiceiurile lor, nu ei după principiile aceleia. Păr. Nicolescu iubește lumea, iubește pe omul modern, care e cult, care cugetă și simte, il doare

însă, când îl vede afară de moștenirea cea mai prețioasă a lui Isus, de biserică, care nu-i cimiter pentru nimenea, ci cel mai însemnat câmp de muncă iericoitoare în toate direcțiile. Prin meditațiile, prin predicele și prin conferențele sale autorul vrea să conducă pe omul cult și modern la adevărul vecinic. Îl îndeamnă, să mediteze asupra legilor și învățăturilor divine și să-și întocmească viața după acelea, fiindcă fără de o serioasă reculegere sufletească ne grăbim spre peire, adevărindu-se atât în viața popoarelor, cât și a indivizilor, că „cu stângere s'a stâns tot pământul, că nu este bărbat, care să puie în inimă” (Ierem. 12, 11). Argumentele ce le aduce în scopul acesta, din autoritate divină și umană, din rațiune, din natură și artă, luminează ca stâlpi de foc căile, ce duc la Dumnezeu.

Ori unde ne cad ochii pe paginile acestei lucrări, dăm de destinațiunea noastră, de datorile și drepturile noastre, de figurile splendide ale bunătății divine, de iubirea lui Dumnezeu și de majestatea operilor Lui, ne simțim mai nobili și mai bogați în iubire și dorim, ca, trăind aici după cerințele unui curat idealism, să ajungem în lumea, care a promis-o Domnul celor ce-l iubesc și-i împlinesc poruncile.

Titlul obiectelor, cari formează cuprinsul „Adevărurilor eterne”, e următorul: *1. Neces-*

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2, 2 coroane

obligator — în clasele superioare chiar ca limbă de propunere. În Berna este obligatorie limba germană în școlile franțuzești.

Dreptul limbilor, la organele centrale ale statului, este stabilit prin constituția statului din a. 1848. În urma acestei constituții sunt limbile: germana, franceza și italiana „limbi naționale”. Toate legile trebuiesc publicate în cele trei limbi naționale. Reto-romana nu este limbă națională, dar cele mai importante legi se publică și în limba aceasta. În cele două comisii ale adunării alianței (parlamentul statului) sunt egal îndreptățite cele trei limbi naționale: fiecare membru poate să vorbească în limba germană, franceză sau italiană, iar vorbirile se iau în protocolul stenografic în limba, în care au fost pronunțate. Cine nu înțelege o vorbire — are dreptul să pretindă traducerea ei. Toate vorbirile și comunicările președintelui se traduc, oficios. La alegerea judecătoriei statului (Bundesgericht — instanța judecătorească supremă a statului) din partea adunării electivă trebuie să se ia în considerare — în urma constituției — ca fiecare din cele 3 națiuni să fie reprezentată, ca să fie deci și Italienii reprezentați. Judecătoria supremă a statului pertractează însă numai în limba franceză și germană. Actele înaintate în limba italiană se traduc în nemțește și franțuzește; judecățile aduse partidelor, cari vorbesc italienește, se dau în italienește.

Valoarea tratatelor de alianță între state.

II.

Cauza de căpetenie, dacă nu unica pentru care toate tratatele de cari am pomenit nu s'au respectat, este că ele nu mai dedeau satisfacere intereselor actuale ale unora dintre contractanți.

Dar pentruca această stare de fapt să se fi putut produce este vădit că tratatele au fost încheiate nu cu deplină voie a tuturor contractanților, ci numai sub imperiul unei hegemonii de fapt, și pentru satisfacerea intereselor uneia din părți, care era cea mai tare.

Vom lua cazul Italiei:

Este evident că factorul principal al întregii alianțe a fost Germania. Germania a în-

cheiat alianța cu Austro-Ungaria și cu Italia, în primul rând sau exclusiv pentru apărarea intereselor sale particulare.

Austro-Ungaria a primit alianța cu Germania fiindcă o apăra împotriva competițiilor Rusiei și a dezvoltării lumii slave, dar când, mai târziu a intrat și Italia în alianță, era vădit că cele trei puteri nu găseau toate în această alianță apărarea intereselor și satisfacerea aspirațiilor lor.

Dacă această alianță s'a putut, totuși, încheia, este pentrucă între Germania — factorul principal al alianței — și Italia nu era nici un conflict de interese. Italia s'a aliat sincer cu Germania dar făcând cu Austro-Ungaria.

Italiei îi trebuia, din cauza politicii sale mediteraniene, sprijinul Germaniei, de aceea l'a primit deși din aceeași alianță făcea parte și Austria.

Că această alianță era nefirească o dovedesc evenimentele actuale: Italia a rupt în parte tratatul întregii alianțe, a declarat război Austro-Ungariei și se bate cu ea, dar relațiile ei cu Germania nu sunt formal rupte.

Un al doilea caz logic este cazul alianței greco-sârbe.

Grecia a încheiat cu Serbia un tratat de alianță obligându-se la o asistență efectivă cu armele în caz când unul sau celălalt dintre contractanți ar fi atacat de doi vrăjmași. Și totuși Grecia nu aleargă astăzi în ajutorul Serbiei, de ce?

Cauza e că la o depărtare numai de doi ani, condițiile Europei s'au schimbat atât de mult încât tratatul de alianță greco-sârb a devenit caduc prin forța naturală a lucrurilor.

Când a fost încheiat acel tratat, Grecia ca și Serbia nu aveau în vedere decât ostilitatea Bulgariei și nici o clipă nu și-au putut închipui că alături de Bulgaria ar avea să combată și armatele Germaniei, Austro-Ungariei și Turciei.

Un tratat de alianță nu poate prevedea, pentru a fi valabil decât realizarea unor lucruri posibile. Unul din principiile drepturilor gîntilor, prevede că „un tratat trebuie să fie posibil fizicește și juridicește!” Oricând Grecia și Serbia s'au aliat, ele nu au putut contracta decât un angajament reciproc, fizicește cu puțință: adică ajutorul cu armele împotriva unui dușman prevăzut și împotriva căruia calculul, arăta că lupta este cu puțință.

Dar când Serbia este atacată nu numai de Bulgaria, dar și de Austro-Ungaria și de Germania, evident că executarea clauzei din tratatul de alianță a devenit fizicește imposibil.

Afară de acest motiv, să nu uităm că dela 1913 la 1915 s'a întâmplat o schimbare esențială în condițiile politice ale Europei.

La 1913 Italia făcea parte din tripla-alianță, adică dintr'o grupare ostilă grupărei la care

prin tratatul cu Serbia, se alătura Grecia. Astăzi, însă, Italia părăsind alianța germano-austriacă ajutorul dat Serbiei ar însemna că Grecia va trebui să lupte pentru triumful cauzei și aspirațiilor italiene, cari sunt în antagonism cu interesele și aspirațiile elenice.

Iată cum, și din acest punct de vedere, tratatul greco-sârb a devenit caduc.

Privind nesocotirea atâtor tratate de alianță menite să arunce o tristă lumină asupra stărei morale a Europei de astăzi, nu trebuie să uităm că cele mai multe defecțiuni sunt datorite felului pripit, incomplet și artificial în care sunt încheiate, de obicei aceste tratate de alianță.

Cel dintâi cusur este că astăzi când toate statele europene și-au dat regimuri reprezentative și sunt guvernate de asentimentul opiniei publice tratatele de alianță se încheie tot în secretul cancelariilor, tot numai de către suverani și miniștrii lor.

Al doilea cusur este că toate tratatele nu văd mai departe decât ziua în care sunt încheiate, sunt lipsite de orizont, nu prevăd nimic în viitor și își închipuie că lumea va sta pe loc în tot timpul duratei acestui tratat.

Dar cum opinia publică are o mare înrădire asupra politicii statelor și cum evenimentele pot produce schimbări fundamentale și în constelațiile statelor și în relațiile internaționale, pentruca tratatele de alianță să fie în adevăr viabile, ele ar trebui: 1. să nu fie încheiate decât cu știrea și consimțământul națiunilor; 2. să fie precise până în cele mai mici amănunte, să prevadă și să rezolve, pe cât cu puțință, și toate eventualitățile probabile în legătură cu posibilitățile fizice și morale ce fac obiectul tratatului.

Nu mai așa tratatele internaționale ar putea dobândi un real caracter de stabilitate.

Din România.

Consiliu de miniștri român. Chestiunea externă. — Mișcarea agricultorilor. — Remanierea. — „Libertatea țărilor mici”. — Intrunirea dela Dacia.

Sâmbătă seara a avut loc la d. Emil Costinescu, — spune ziarul „Seara” — din București — ministrul finanțelor un consiliu de miniștri sub prezidenția dlui Ion I. C. Brătianu, șeful guvernului. Au lipsit, dela consiliu dnii miniștri: Emanoil Porumbaru, V. G. Mortzun și Al. Radovici.

D. Brătianu a făcut un expozeu al situației externe și a pus această situație în legătură cu atitudinea pe care guvernul român a avut-o față de puterile beligerante dela începutul războiului până azi.

D. Brătianu a dedus că față cu împrejurările, guvernul a avut o atitudine în concordanță cu interesele țării și a stabilit că nici un punct slab n'ar fi de natură să pună într'o situație falsă guvernul, care ar putea să conducă mai departe frânele statului fără a periclita cu ceva interesele naționale.

A fost adusă apoi în discuția consiliului situația internă. D. Emil Costinescu a relevat unele agitațiuni cari se fac în numele intereselor naționale, combătând orice campanie protivnică guvernului. D. Costinescu a făcut o amănunțită dare de seamă a situației economico-financiare a țării, motivând diferitele măsuri în chestiunea exportului cerealelor. D-sa a atacat pe agricultori pentru nemulțămirea manifestată cu privire la acele măsuri și a insistat în sensul monopolizării comerțului de cereale.

D. Al. Constantinescu, ministrul agriculturii și domeniilor, a fost de părere că pentru a pune de acord interesele agricultorilor cu cele ale politicii externe a guvernului e nevoie de o legiferare a punctelor stabilite de comisiunea aleasă la Camera de comerț. Aceasta ar fi să fie realizată în primele zile dela deschiderea parlamentului. Chestiunea a rămas nerezolvată.

A fost discutată în urmă chestiunea unei eventuale remanieri ministeriale fără a se fi luat o hotărîre.

Sub titlul de „Libertatea țărilor mici”, „La Politique” scrie următoarele:

„Ziarele sunt pline de știri cu privire la Gre-

tatea mântuirii. 2. Nesiguranța mântuirii. 3. Posibilitatea mântuirii. 4. Patimile Domnului. 5. Spovedania. 6. Moartea. 7. Tatăl nostru. 8. Spulberarea prejudecăților protivnice mărturisirei. 9. Pânea vieții. 10. Dumnezeuirea lui Isus Hristos. 11. Suferințele. 12. Superbia. 13. Dragostea noastră față de Dumnezeu. 14. Raiul. 15. Piedecile prînirii cuvântului evanghelic. 16. Judecata din urmă. 17. Mîla dumnezeiască. 18. Rolul social al femeii în lumina creștinismului. 19. Noi academicienii și biserica. 20. Credința. 21. Cuvânt funebru, rostit în Câmpeni. 22. Crucea. 23. Despre ingeri și 24. Calitățile iubirii deaproapelui.

Tabela aceasta de materii ne arată, că autorul și-a ales obiectele din deosebitele câmpuri ale vieții sufletești, pe cari le tratează în un stil curat, cu o cuceritoare sinceritate și în trăsături cât se poate de vii și de marcante, indicând isvoarele mai însemnate din literaturile bogate: latină, germană, franceză, engleză și italiană.

M'as extinde prea mult, dacă aş face cunoscute toate bunătățile din această operă vrednică de toată atențiunea. Mă mărginesc să spun numai atâta, că fiecare temă are un puternic caracter instructiv și educativ.

Fiind opera păr. Nicolescu de mare valoare și o pildă clasică despre modul, cum trebuiesc tratate chestiunile religioase pentru publicul cu

pregătire științifică, o recomandăm cu toată căldura tuturor preoților noștri, fără deosebire de confesiune, și tuturor intelectualilor mireni, cari o pot avea dela librăria seminarială din Blaj. (str.)

Gânduri.

În epocile de decadentă spiritele, pierzându-și orice razim sigur, îl caută în toate părțile, cu toate că știu prea bine, că tot, ce are timpul lor, e dat peirii, — așa cum cineva răpit de-o vâltoare s'acață de-o bărnă, știind totuși, că după câteva momente vor fi aruncați împreună în prăpastie...

Greutățile, în cari se încurcă problema spiritului social, „obiectiv” — cum îi zic Germanii, sunt provocate de faptul, că considerând dimensiunile sale uriașe, nu-i găsim totuși altă origine decât: individul singuratic.

Totul e curgător, — de aceea inteligența și-a creiat *idelle fixe*, cu ajutorul cărora să cunoască realitatea. Dacă totul ar fi *neschimbăcios*, inteligența desigur ar opera c'o schimbare continuă, creatoare, de puncte de vedere — prin mijlocirea cărora să cunoască soliditatea presupusă.

L. Blaga.

cia. Din toate părțile și sub toate fromele, îndemnuri sau amenințări, diplomația quadruplei înțelegeri exercitează asupra lor o presiune formidabilă. Iată cum, în numele principiului de dreptate și de libertate, vor să constrângă o țară ca să facă războiul fără voia ei. E timpul să ne deschidem ochii asupra goliciunii proclamațiilor de principii cu cari suntem asurziți:

Anglia și Germania, cele mai principale protagoniste, s'au angajat într'un duel formidabil pentru supremația economică; fiecare din protagoniști pune în joc tot ce-i sugerează interesele, pentru a grupa cât mai multe atu-uri în mâna sa.

Cerem să fim lăsați în pace cu toată declarația asupra civilizației primejduite, asupra principiilor naționalităților, asupra intereselor de dreptate și de libertate.

Grecia e dovada cea mai strălucită despre aceste minciuni.

Fiecare țară să fie lăsată să-și caute de interesele ei, să le descopere acolo unde le poate realiza și să meargă mai departe, în direcția în care le-a aflat”.

Duminecă la orele 3 după amiază, a avut loc în sala „Dacia” din București o întrunire publică, convocată de „Liga unității naționale”.

Au vorbit d.ii Daniel Zorilă, Butculescu, avocat Negriseanu, colonel Șoimescu, Paschievici, Take Polikrat și Tisescu, arătând încredere în guvernarea de azi și evidențiind trivialitățile aduse Coroanei.

Apoi d. Tisescu dă cetire următoarei moțiuni:

„Cetățenii capitalei, adunați la apelul „Ligei unității naționale” afirmă încrederea lor în Coroană și în guvernul țării. Protestează împotriva detractorilor apărării naționale și a semănătorilor de dezordine.

Ne solidarizăm în același cuget pentru ca în jurul idealului național al Românilor, să lăsăm factorilor constituționali, libertatea realizării cu putință”.

Asquith despre situația balcanică.

Londra, 3 Noembrie 1915.

Primul ministru englez Asquith a rostit în ședința de Marți a camerei engleze, în fața unui auditor foarte numeros, discursul anunțat și așteptat cu un mare interes. Primul ministru Asquith a fost întâmpinat în cameră cu simpatii călduroase.

— Voi expune în fața națiunii — și-a început Asquith discursul — actuala și probabila viitoare situație, într'u cât îmi permit această vreme. *Națiunea britanică e azi așa de fermă în hotărîrea ei de a purta războiul până la elupțarea biruinței, ca ori când altădată*, iar guvernul a dat pentru atingerea acestui scop toate mijloacele necesare. (Vii aprobări.) Orizontul a fost în parte încă înourat, dar acum s'a limpezit. *E necesară o răbdare și bărbăție nemărginit de mare*. Adevărat că există grupuri mai mici de tânguitori, dar poporul însuș dispune de virtuțile aceste.

Continuând, primul ministru englez a vorbit de succese militare gigantice, obținute de țară, și a accentuat că *Anglia s'a lăpădat de orgoliul de a fi o mare putere militară*. Flota a executat operațiunile uriașe transmaritime în prețul unor jertfe relativ mici, deoarece fără ca să piarză nici chiar 10 procente din materialul său de oameni totuș i-a reușit să curățască toate mările de vasele de război și vapoarele comerciale germane. Faptele săvârșite de Germanii pe mare nu sunt decât întreprinderile sporadice și tot mai rare a submarinelor perfide.

Guvernul a supus unei serioase cumpăniri situația dela Dardanele *pe care o privește nu ca pe o operație izolată, ci ca o parte a unei mari probleme strategice*, care a fost ridicată la suprafața de desfășurările mai recente din Balcani. *Toate măsurile au fost discutate cu aliații* — a spus Asquith.

Deoarece noi — a continuat primul ministru englez — nu voim să vindem la spate, ca Germanii, proprietatea aliaților noștri, *am avut moțiv să sperăm până în clipa din urmă, că Grecia va satisface obligamentele contractuale cari*

le-a luat față de Serbia. Venizelos a cerut în 21 Septembrie dela Franța și Marea Britanie 150 mii oameni și în baza acestui sprijin s'a căzut de acord că Grecia să mobilizeze. În 20 Octombrie, Venizelos s'a învoit ca trupele engleze și franceze să debarce pe teritoriul grecesc și a protestat numai de dragul formei. În 4 Octombrie, Venizelos a declarat că Grecia respectază acordul cu Serbia, *dar regele a desaprobat această declarație și Venizelos și-a dat demisia*. Noul guvern grecesc a refuzat să părăsească neutralitatea deși și-a exprimat dorința, că dorește să rămână în raporturi de prietenie cu aliații.

Între astfel de circumstanțe *a trebuit să i-se încredințeze Sârbiei, ca să se apere împotriva atacului frontal al puterilor centrale și împotriva atacului în flanc al Bulgarilor*. Dar antanta nu poate tolera ca Serbia să cadă pradă unei astfel de combinațiuni necinstite și scârboase. *Vizita lui Joffre a avut ca rezultat o înțelegere desăvârșită privitor la acțiunea comună a trupelor antantei pe teatrele de război din Balcani*. Antanta privește independența Serbiei ca unul dintre cele mai importante puncte de vedere ale sale în acest război.

În sfârșit, primul ministru Asquith a declarat că, câtă vreme va avea încrederea suveranului și a parlamentului, *va rămâne la locul său și va purta sarcinile guvernării*.

După discursul primului ministru, Sir Edward Grey, la o întrebare ce i-s'a adresat privitor la Mexico, a răspuns că guvernul britanic în ce privește recunoașterea lui *Caranza* de președinte, va urma calea aleasă de Statele-Unite.

Primul ministru Asquith a comunicat camerei că în urma demisiunii lui *Carson*, a fost numit prim procuror al statului *F. E. Smith*.

Situația în Serbia și peninsula balcanică

Presșa engleză exprimă mai lămurit decât toate celelalte care este situația în peninsula balcanică în urma atacului austro-german asupra Serbiei.

În presșa engleză ca și în parlamentul englez s'a manifestat până acum îngrijorarea asupra rezultatului atacului de care vorbim, iar presșa franceză; precum este „Le Temps”, spune lămurit că *cheia situației în Orientul Europei stă acum în mâinile României*.

Fără îndoială situația este foarte îngrijitoare pentru înțelegere. Deaceia cu drept cuvânt spune „Daily Telegraph”, cunșă soluția războiului european atârână de împotrivirea mai lungă ori mai scurtă pe care o va face armata sârbă.

Observația este exactă.

Armata sârbă, tare de 200 până la 250 mii oameni, trebuie să țină piept unei armate de cel puțin 600,000 soldați din cari 300,000 austro-germani și 300 mii Bulgari. În asemenea condițiuni luptând este evident că armata sârbească trebuie să facă minuni de vitejie spre a se putea menține în defensivă.

Dacă ne uităm pe hartă vedem că armatele austro-germane înaintează asupra centrului Serbiei din trei părți și anume: O armată austro-germană înaintează dela Dunăre și de pe Sava cuprinzând frontul dintre Sabaț și Cladova. A doua armată austro-germană înaintează de pe Drina pe frontul dela Cernabara până la Vișegrad. A treia armată, cea bulgară, înaintează pe frontul dela Radujevaț până la Strumița.

Armatele austro-germane, au trecut Dunărea, Sava și Drina și înaintează în interiorul Serbiei asupra pozițiilor centrale dela Rudinsk și Kraguejvatz. Armatele bulgare au pătruns în Serbia prin mai multe puncte: 1. prin Valea Timocului, unde au luat Radujevaț, Negotinul, Zaicear, Kneajevaț; 2. prin valea Nișavei atacând puternica poziție a Pirotolului; 3. prin valea Moravei ocupând Vrania, Egri-Palanka și Kumanovo; 4. prin valea Bregalnitei și a Vardarului, ocupând Istip, Ūsküb și Veles.

Toate aceste trei armate au însărcinarea de a strivi rezistența Serbiei, gonind armata sârbă către pozițiile centrale și îngustând astfel, treptat frontul pe care vor avea să opereze, iar pe

de altă parte armata bulgară mai are încă și misiunea ca să țină în loc ofensiva anglo-franceză venită despre Salonic.

După cum foarte bine spune „Daily Telegraph” totul atârână de durata rezistenței sârbe. Dacă armata sârbă, copleșită de forțe de trei ori mai mari, nu se va putea menține prea mult și va fi zdrobită sau va depune armele, orice intervențiune ulterioară din partea împătritei înțelegeri va fi iluzorie. Căci nu trebuie să pierdem din vedere că, în asemenea caz armatele anglo-franco-ruse vor avea să lupte cu 1,200,000 de austro-germano-turco-bulgari. Și este învederat că niciodată împătrita-intelegere nu va putea aduna în peninsula balcanică un atare număr de soldați. Pentru moment, însă, armata bulgară nu este întreagă liberă pe mișcărilor sale și nu întreagă poate coopera împotriva armatelor sârbești.

O parte din Bulgarii sunt dator să formeze acoperirea în fața graniței române, căci, oricât de amicală ar fi actualmente atitudinea României, nimeni nu poate fi stăpân asupra întâmplărilor viitorului. O altă parte trebuie să apere țărmul Mării Negre în vederea unui probabil atac al armatelor ruse. În sfârșit o parte foarte însemnată, trebuie să facă față în Macedonia, atacului eventual al forțelor anglo-franceze ce ar veni despre Salonic. Pentru moment Bulgarii, nu au a se teme, mai înainte de cel puțin 15 zile, de un atac rusesc, dar în fața armatelor anglo-franceze, trebuie să aibă cel puțin 100,000 oameni.

Până în momentul acesta nu cunoaștem care este numărul ostașilor puși pe picior de război de către Bulgaria: dar dacă socotim că au pus în linie cel puțin 300,000 combatanți, trebuie să socotim că asupra armatei sârbești propriu zis n'au putut arunca mai mult decât 150,000 oameni.

Dar să nu uităm armata turcă care e un element de o mare importanță în acest crâncen război. În Europa, Turcii trebuie să aibă acum cel puțin 500,000 oameni, din cari 100,000 în peninsula Galipoli. Restul de 400 mii este liber să coopereze cu Bulgarii, atât pentru a ține piept Rusilor când ar debarca, cât și pentru a veni în ajutorul Bulgarilor pe la Dedeagaci atunci când atacul anglo-francez ar deveni primejdios. În acest moment este sigur că o armată turcă de cel puțin 50 mii oameni este în apropiere de Dedeagaci, iar Von der Goltzpașa, în fruntea unei puternice ostire, înaintează prin Tracia pentru a da piept cu Rușii când s'ar arăta.

Prin urmare situația începe să se desineze în linii precise.

Dacă Sârbii cad repede și Austro-Germanii ajung la Constantinopol, problema va fi căpătat rezolvarea.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 3 Noembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: Luptele dela Stripa continuă încă. Rușii au adus rezerve în liniile de luptă. Spre nordost dela Buțaț un atac rus s'a nimicit în focurile noastre. La nord de Rienava în cursul zilei întregi s'au dat lupte violente. Contraatacul trupelor austro-ungare pentru luarea comunei Siemikovice, în urma unor lupte de succes variat, în orele de după amiază s'au terminat cu succesul de-a fi alungat Rușii din comună și împrejurime. În cursul nopții, Rușii au atacat cu noul trupe, astfel încât am pierdut iarăș o parte a satului; luptele continuă. În jurul lacului ce se găsește sper nord dela Siemikovice luptele continuă. Trupele austro-ungare și germane de sub comanda generalului Linsingen au reușit să rupă linia dușmană la Bielgow, spre vest dela Tartorisk. Am făcut prizonieri 660 soldați, 5 ofițeri și am luat trei mitraliere. La nordost situația este neșchimbată.

Pe frontul italian: Italianii continuă neîncetat cu eforturile contra orașului Görz. Pe linia dela Plava până la trupele nordice de pe litoralul Doberdo, dușmanul a atacat ieri iarăș cu puteri înoite, i-am respins însă pe toată linia. Italianii au pierdut în aceste lupte jumăta-

tea mai multor regimente. Astă noapte în orele de după miezul nopții un dirigeabil a aruncat mai multe bombe asupra orașului Görz. Pe celelalte puncte a frontului sudvestic nu este de remarcat nici un eveniment important.

Pe frontul sudestic: Trupele austro-ungare în contra Muntenegrului au luat cu asalt litoralul Bibija situat pe teritoriu dușman spre sud dela Avtovaț. Au mai ocupat și alte trei piscuri apărate cu înverșunare de Muntenegrini. În atacul contra pozițiilor dela Bobija am luat un tun de 12 cm. calibru, tun originar italian. O linie de războiu compusă din armată austro-ungară a intrat în Uzite. Alte trupe austro-ungare sunt în lupte spre sud și sudost dela Cațac. Spre sud dela drumul ce duce din Cațac spre Kragujevaț deasemenea pe platurile nordice și nordostice dela Jagodina, trupele austro-ungare și germane, cu toată rezistența puternică a dușmanului, înaintează pe toată linia. Am făcut pradă de războiu: în Kragujevaț 6 tunuri, 20 țevi de tunuri, 12 aparate de aruncat bombe, câteva mii arme și alte muniții de războiu.

Berlin, 3 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Nu sunt evenimente mai importante. Spre nordost dela ținutul Souchez, la isvorul cu același nume, astă noapte am evacuat un tranșeu, pe întindere de 100 m. Spre ost dela Peroues, un aeroplan englez a trebuit să aterizeze luat fiind la țință de focurile noastre de infanterie. Conducătorul aparatului (un ofițer) e prizonierul nostru.

Pe frontul oriental: Rușii continuă atacurile în fața Dünaburgului. La Illuxt și Gabrunovka i-am respins. Rușii au dat patru atacuri nereușite contra pozițiilor noastre de lângă Gateni și a trebuit să retragem liniile noastre de lângă lacul Swenten-Ilsen. Dușmanul a avut pierderi considerabile. Rușii au reușit aci să ocupe comuna Mikulinski.

În armata principelui Leopold de Bavaria situația este neschimbată.

Armata generalului Linsingen a respins atacul dușman dat contra canalului Oginsky și șlipa dela Osaritschi. Pe amândouă laturile drumului Lisovo-Tartorisk am forțat dușmanul să se retragă din nou. Am făcut prizonieri 5 ofițeri, 660 soldați și am luat 3 mitraliere. Trupele generalului Bothmer continuă luptele spre nord dela Siermikoveț.

Pe frontul din Balcan: Uzite e ocupată. Am trecut drumul dela Cațac-Kragujevaț. Pe ambele maluri ale râului Morava, dușmanul desvoltă o rezistență eficientă. Prada noastră de războiu din Kragujevaț este 6 tunuri, 12 aparate de aruncat bombe, mai multe mii puști și alte muniții de războiu. Trupele germane ale generalului Kövess au făcut prizonieri 350 Sârbi și au luat 4 tunuri. Armata generalului Galwitz în cele două zile din urmă a făcut prizonieri 1100 Sârbi. Armata generalului Bojadjeff a respins trupele dușmane spre vest dela Planinița, pe ambele părți dela Zajeciar-Paracini. A făcut prizonieri 230 Sârbi și a luat 4 tunuri. Continuând urmărirea dușmanului spre sudvest dela Kniazevaț, trupele bulgare au luat capul podului dela Svrlijig și au depășit munții Svrlistk-Timoc și Pelei, înaintând peste muntele Gulhyan (1327) și Gulijanskan (1369) în valea Nisara. Am făcut prizonieri 300 soldați și am luat 2 mitraliere. Trupele înaintate în valea Nisara, au ocolit atacurile forței preponderante dușmane. Muntele Bogow (1154) spre vest dela Belapalanca este ținut cu înverșunare.

„Frontiera sudică naturală a Ungariei“

Un articol al profesorului univ. Dr. E. Cholnoki.

Sub titlul de mai sus d. Dr. Eugen Cholnoki, profesor universitar, publică un articol în revista „Külügy-Hadügy” dela 31 Octomvrie n. a. c. în care între altele scrie următoarele:

„La sud bazenul maghiar — în senz geografic-fizic — se limitează foarte rău, începând dela malul Dunării până la Orșova.

Intr'adevăr, frontiera naturală a regiunii dunărene se găsește în regiunea despărțirii apelor Moravei și a Drinei. Această linie naturală începe în regiunea Cattaro-ului, urcă ținutul muntos al Muntenegrului, pentru a exclude regiunea de apă a lacului Scutari, apoi deasupra Ipek-ului (Peci) peste muntele Mokra face o întorsătură înspre muntele Karadagh. Deci, această linie atășează Câmpul-mierlelor, sau cum o numesc Sârbii: Cossovopolje, la bazinul Dunării, dar exclude regiunea Uškob-ului (Scopljje). De aci linia trece la vechea tri-

plă frontieră sârbo-bulgară, pe muntele Kljnei, spre sudost dela Vranja. De aci această linie se întinde dealungul actualei frontiere sârbo-bulgară până pe creasta muntelui Balcan, exclude valea Timocului și trecând peste Mirocipanina ajunge la Orșova.

Aceasta este frontiera naturală a bazinului maghiar.

Deci, aci aparțin Bosnia și Hertegovina în întregime precum și vechea Serbie. *Dacă aceste teritorii ar fi fost locuite de Unguri, de mult ar fi încetat orice chestie balcanică*, forța patriei noastre ar fi neclintită în centrul Europei, iar colosala mizerie, colosalul măcel, hărțuiele și imbrâncirile ar lipsi din paginile triste și rușinoase ale istoriei mondiale.

E o mare, o nespus de mare nenorocire nu numai pentru noi, ci și pentru omenirea întreagă faptul, că aceste teritorii nu sunt locuite de Unguri. Pace nu va fi până nu se va întâmpla acest lucru. Deci singura datorie importantă ce se impune pentru Unguri este să promoveze în măsură cât mai mare sporul natural, să nu avem teamă de copiii mulți, să nu practicăm sistemul de unul, ci să sporim așa, ca necondiționat să putem stăpâni și această parte a bazinului.

Fiindcă pace nu va fi până când bazinul maghiar nu se va întregi până la linia de demarcațiune sudică, după cum a fost aceasta în vremea Turcilor.”

O listă de cărți ieftine pentru soldații noștri.

(Continuare).

II. Povești populare.

1. *Floarea soarelui*, legendă în versuri, de S. Căcoveanu, A. No. 2.
2. *Povestea lui Harap-Alb*, de I. Creangă, A. No. 4—5 (60 bani); Bt. No. 31 (30 bani).
3. *Alexandria*, pov. lui Alexandru Machedon; A. No. 9—10; Bt. 467—8 (Alexandru Machedon).
4. *Din isprăvile lui Păcălă*, pov. în versuri, de P. Dulfu, A. No. 14 și 25.
5. *Stan Pățitul*, de I. Creangă, A. 21; Bt. 30.
6. *Arghir și Elena*, în versuri, de I. Barac, A. 31; Bt. 696.
7. *Povestea vorbii*, în versuri de Anton Pann, A. 42—43; Bt. 16, 25, 39.
8. *Facerea lumii*, de I. Dragoslav BpS. 4 (30 b.).
9. *Halima* s. 1001 de nopți, trad. de I. Barac, rev. de Emil Gârleanu, BpS. 7 (30 bani); BpS. 80 (30 bani).
10. *Piatra corbului*, etc. de A. Russo, BpS. 15 (30 bani).
11. *A fost odată*, în versuri, de Sf. O. Iosif, BpS. 38 (30 bani).
12. *Snoave*, de P. Dulfu, BpS. 53 (30 bani).
13. *La gura sobei*, de Stănescu, Bt. 35.
14. *Legenda țiganilor* (cu ilustrațiuni), de P. Dulfu, Bt. 70.
15. *Nastratin Hoge* (în versuri), de A. Paun, Bt. 79.
16. *O sezătoare la țară* (în versuri), de A. Paun, Bt. 93—94.
17. *Basme de Odobescu*, Bt. 413.
18. *Povești din diferite regiuni ale României*, de Candrea, Bt. 464—5.
19. *Un tăciune și-un cărbune*, (pov.) de Pamfil, Bt. 896—7.
20. *Aly Baba*, din 1001 de nopți, Bt. 917.

III. Poezii (afară de punct 7, și pentru p.).

1. *Poezii alese*, de V. Alecsandri, BpS. 6.
2. *Ziarul unui pierdevară*, de G. Coșbuc, BpS. 58—60 (80 bani).
3. *Poezii de Sf. O. Iosif (1902)*, ed. Sococ (1 cor.).
4. *Dumbrava roșie*, de V. Alecsandri, ArS. (60 bani), Bt. 192.
5. *Poezii și tabule*, de Gr. Alexandrescu, ArS. (45 bani).
6. *Legende și balade*, de D. Bolintineanu, ArS. (50 b.), Bt. 20.
7. *Iubire*, de Vlahuță, Bt. 116—117.
8. *Doine*, de V. Alecsandri, Bt. 182.
9. *Lăcrămioare*, de V. Alecsandri, Bt. 183.
10. *Suvenir*, de V. Alecsandri, Bt. 184.
11. *Mărgăritarele*, de V. Alecsandri, Bt. 185—6.
12. *Pasteluri*, de Alecsandri, Bt. 187.
13. *Ostașii noștri*, de V. Alecsandri, Bt. 191.
14. *Poezii*, de Eminescu (ilustr.), Bt. 195—6.

15. *Poezii, epistole, satire*, de Alexandrescu, Bt. 295—8.

IV. Descrieri de călătorie. (pentru i.)

1. *Sicilia—Messina. Maupassant*. Tr. A. Măndru; BpS. 36 (30 bani).
2. *Pe coastele Africei*, de Maupassant, BpS. 7 (30 bani).
3. *Tărături bizare*, de Festet. (Insulele Oceaniei), M. 22.
4. *În țara tachirilor*, de Jacob. M. 27.
5. *Spre Pol*, de Fridtjof Nansen. (cu ilustrațiuni), M. 32.
6. *Amintiri din Sevastopol*, de L. Tolstoi, M. 41 și 48.
7. *Constantinopolul*, de Amicis, M. 81—82, (cu il.)
8. *Cataclismul din Martinica*, de C. Flammarion, M. 83, (cu ilustrațiuni).
9. *Grecia de azi*, de Edm. About, M. 107—108 (cu ilustrațiuni).
10. *România pitorească*, de A. Vlahuță. (cu il.), Bt. 272—4.
11. *Căruța poștei* (descriere de căl. din România), de N. Ureche, Bt. 271.
12. *București-Cairo* (descr.) de Dr. Istrati, Bt. 324—5.
13. *Câteva ore la Snagov*, de Odobescu, Bt. 274.
14. *Din Egipt*, de R. Rosetti (cu ilustrațiuni), Bt. 501—3.
15. *Călătoria pe Dunăre*, de Bolintineanu, Bt. 610.
16. *Pravoslavnică Rusie*, de R. Rosetti, Bt. 796.
17. *Călătoria lui Stanley prin Africa centrală*. Trad. de Andr. Bârseanu, ed. Ciurcu Brașov.

(Va urma).

Chestiunea alimentară în Germania.

„Berliner Tageblatt” publică după ziarul „Korrespondenzblatt” următoarele amănunte cu privire la alimentarea populației și la sistematizarea prețurilor în Germania:

„Prețurile alimentelor sunt în prezent atât de urcate, încât această urcare nu poate fi justificată nici prin starea de războiu, nici prin dificultățile ce le întâmpină aprovizionarea. Cheltuielile pentru menaj s'au urcat în medie cu 36 la sută la Berlin, cu 59 la Dresda, cu 67 la Hamburg etc. cu 42 la sută, față de cheltuielile din anul trecut. Cea mai mare parte a populației, nu numai soțiile soldaților mobilizați, ale căror mijloace sunt restrânse, ci și muncitorii, împreună cu funcționarii mici și mijlocii nu mai pot face față acestui surplus de cheltuieli.

Untura și margarina e atât de scumpă ca cdinioară untul proaspăt și cu toate acestea abia se mai poate găsi. Prețurile alimentelor se urcă colosal, dat fiind că pentru aceste articole nu s'a fixat prețuri maxime. Vina pentru aceste urcări numai cu greu se poate stabili. Numărul intermediarilor ce se îmbogățesc pe nedrept prin acest comerț e prea mare, spre a putea stabili, care e principalul vinovat.

Mai departe autorul articolului vorbește despre frumoasa recoltă de cartofi în Germania, și spunând că grație acestui fapt cartofii ar trebui să fie tocmai acum mult mai ieftini, spre a compensa celelalte alimente, cari s'au scumpit și cari în parte nici nu se mai găsesc. Autorul constată că s'a întâmplat tocmai contrarul. Cartofii sunt de pe acum mai scumpi ca în luna Noembrie a primului an de războiu. Prețul s'a urcat cu 30 până la 50 la sută.

Cu începere dela 1 Noembrie prețul pentru făina de cartofi se va fixa la 41.30 până la 42.80 mărci suta de kgr. Acest preț e enorm, dacă se ține seamă de faptul că în luna August prețul făinei de grâu fusese stabilit la 36.75 mărci suta de kgr. Situația a devenit intolerabilă, spune autorul.

Războiul european.

Pressa turcă și durata războiului.

Constantinopol. — Oficiosul „Tanin” ocupându-se de svonurile cari s’au răspândit asupra unei încheieri a păcii în urma sosirii timpului cald, când se vor putea da luptele decisive, spune în ceea ce privește Turcia:

„Dușmanii noștri rezistă timp de mai multe luni atacurilor noastre eroice; noi cu toate că vom sparge această rezistență prin luptele de primăvară pe cari le vom da, nu suntem din aceia cari cred că vom avea pace în curând. Trebuie să considerăm un mare bine pentru umanitate dacă primăvara aceasta va reuși să vadă Europa strănsă în congresul pentru pace. După părerea noastră, *cei ce vreau să iasă învingători în adevăratul senz al cuvântului, nu trebuie să se gândească la terminarea războiului în curând, ci trebuie să se pregătească din toate răspunerile chiar pentru un războiu care va mai dura un an.* Noi dela începutul războiului suntem partizanii acestei idei și constatăm cu satisfacție că și în jurul nostru domnește aceeași convingere. De altfel una din diferențele capitale dintre noi și dușmanii noștri îl constituie acest punct.”

Mutarea lui Hindenburg.

Petrograd. — Aci se asigură din nou că generalul Hindenburg a fost trimis pe frontul de vest, unde i s’a încredințat comanda a două noi armate, concentrate în raionul de nord al Franței.

Revoluția din Creta.

Salonic. — Șefii cretani cari s’au revoltat susțin că populația din Creta este în drept de a intra în discuție cu guvernul grecesc asupra felului de a administra insula, că Grecia n’are dreptul să impună legile și forma de guvernământ pe cari vrea, deoarece dânsa nu s’a instalat în acea insulă în urma unei cuceriri a ei. *Revoluții cer dela guvernul elen ușurarea impozitelor și întrebuintarea unei părți din ele la lucrările din insulă, amenințându-l că dacă nu se rezolvă aceste chestiuni ei nu vor trimite deputați în parlamentul elen.*

Răspunsul Japoniei la nota Statelor-Unite.

Viena. — Se află din Petrograd că, în urma întrebării guvernului Statelor-Unite, Japonia a răspuns într’un mod hotărât, că negocierile între China și Japonia nu erau deloc îndreptate în contra Americii. Japonia vrea numai menținerea protecțiunii străinilor în China și numai în acest scop a debarcat trupele sale.

Apropiata acțiune generală în Dardanele.

Roma. — Cu privire la întrevăderea dintre ministrul de marină francez d. Augagneur și d. Churchill se anunță că cel dintâi ar fi declarat că acum s’a apropiat timpul unei acțiuni generale în Dardanele.

Roma. — După știri din Londra comandantul șef al corpului de expedițiune în Dardanele ar fi generalul englez Hamyltch.

In Franța s’a orânduit chemarea gloatelor generale.

Lugano. — Din Geneva se anunță: Prim-ministru Briand are planul chemării sub arme a gloatelor generale ceace s’a făcut și la anul 1870. „Să putem scoate dușmanul de pe teritorul francez”, spune prim-ministru. Prefecții tuturor departamentelor sunt chemați la Paris.

Un fost ministru de războiu român cere de urgență consiliu de coroană.

București. — D. Crăiniceanu fost ministru de războiu român pretinde convocarea unui nou consiliu de coroană. Exministrul crede indispensabilă intervenția consiliului de coroană pentru a pune opreliște tulburărilor interne. Aceasta inițiativă este de acord cu întreaga presă română de seamă.

Mari lupte la Nistru.

Viena. — „N. Fr. Presse” primește din Cernați știrea următoare: La malul nordic al râului Nistru spre ost dela gura râului Sereth. Rușii dezvoltă eforturi vehemente pentru a respinge pozițiile noastre la malul stâng al Nistrului. Zilele din urmă Rușii au atacat în șiruri de nouă linii de luptă, făcând încercări înverșunate pentru a lua în stăpânire tranșeele noastre, cu toată vehemența atacurilor, însă, n’au reușit să ne ocupe nici o palmă de loc. Nimicindu-li-se atacurile au fost nevoiți să se retragă, lăsându-și în urmă morții și răniții.

Mitralierele noastre au cosit cu înverșunare liniile dușmane. Pierderile lor nu sunt încă numerotate.

Nouă ofensivă rusească?

Kopenhaga. — Corespondentul de războiu al ziarului „Times” trimite la Kopenhaga următoarea telegramă: În urma declarației unui ofițer rus din statul major, în cartierul general rusec, se speră că înfrângerile lor au încetat deja. Dacă am reușit — spune ofițerul — să nu ne lăsăm bătuți la Vistula, unde armata noastră a fost ocolită de trei părți, acum nu mai putem avea temeri. Armata ne este concentrată acum în centrul împărăției noastre și soldații noștri nu sunt de loc istoviți. Cu toate acestea se poate că în anumite puncte, din ordin de tactică de războiu, ne vom retrage, este sigur însă, că în celelalte linii de războiu vom înainta. Trupele noastre așteaptă ofensiva generală și au toată încrederea în aliații noștri. Soldații ruși își țin de datorință să-și elibereze frații ajunși în nevoie și în aceiași direcție, sperăm sprijinul aliaților noștri.

Schimbul de telegrame între prim-ministrul Salandra și Briand.

Lugano — Cu ocazia ocupării scaunului ministerial prim-ministru Briand a expediat lui Salandra următoarea telegramă:

„În ora când îmi încep activitatea conducerei guvernului, îmi țin de urgentă datorie, să-mi exprim sentimentele personale dând garanția despre contribuția mea la ajungerea scopului comun.

Credincios principiilor politice conducătoare ale antecesorilor mei, voi avea îngrijirea, ca în situația de azi se găsească noile baze ale întăririi legăturilor italiene-franceze.”

Salandra a răspuns următoarele:

Nobila dvoastră telegramă, m’a găsit pe front, unde am venit să-mi caut recreație în priveliștea sublimă a luptei feciorilor noștri, cari luptă nu numai pentru interesele patriei lor, ci pentru libertatea lumii și sunt mândri de camarazii lor francezi.

În sfârșit Salandra dă lui Briand garanția, că este gata în orice moment să susție și întărească raportul frățesc dintre cele două neamuri mari.

Germania se aprovizionează cu cereale din Bulgaria.

Sofia. — O comisie germană a sosit în Bulgaria unde a început, cu concursul autorităților care-i fac toate înlesnirile cu putință, cumpărări considerabile de cereale, pentru aprovizionarea puterilor centrale.

Curse Galați-Regensburg.

Galați. — La agenția austriacă de navigație fluvială, se fac preparative pentru începerea curselor între Galați și Regensburg. Primul vapor pentru Galați e așteptat la finele săptămânii viitoare.

Aviatori francezi în Rusia.

Galați. — Cu vaporul rusec „Amiral Kașimiroff” fost până acum „Bolgaria”, au plecat astănoapte spre Reni mai mulți ofițeri aviatori francezi, pentru a pilota aeroplanelle aflate în hangarul acestui oraș.

Englezii fac pregătiri pentru apărarea Suezului.

Berlin. — Se telegrafiază din Lugano: Vaporul „Montebello” a sosit din Alexandria la Neapole, pe bord cu mulți călători din Egipt. Un

colaborator al ziarului „Tribuna” a aflat dela aceștia, că Englezii fac pregătiri întinse la canalul Suez pentru a preveni un eventual atac turco-german. Ei au construit în acest scop apaducte, cu ajutorul cărora se pot acoperi cu apă părți întinse ale canalului așa că pe teritoriul astfel inundat părțile fortificate se ridică deasupra apei ca mici insule. Soldaților de pe aceste insule artificiale li se va transporta alimente cu bărcile.

România și antanta.

Genf. — Ziarele franceze anunță din Atena: Chestia atitudinii preocupă guvernul și statul major grecesc. Rezultatul demersului împătritei înțelegeri la București e așteptat la Atena cu mare interes. După știrile publicate de ziarele din Lyon, la Paris ar fi sosit informațiuni exacte că guvernul român e aplicat se prienească propunerile rusești. Față cu aceste știri, „Matin” scrie că pe România o mai poate îndupleca la intervențiune numai pășirea energică în Balcani a împătritei înțelegeri și propune în scopul acesta ca la București să fie trimis un bărbat cu autoritate individuală în calitate de ambasador extraordinar atașându-i-se un expert militar distins.

Genf. — Ziarele din Paris anunță că împătrita înțelegere a hotărât să trimită o comisiune politică și militară extraordinară la București.

București. — La dorința ambasadorului german, guvernul român s’a declarat aplicat să ia asupra-și garanția, că față cu cele două torpile rusești, precum și un vapor rusesc armat, cari se găsească de prezent la Turnu-Severin va observa normele internaționale. Primul ministru Brătianu e aplicat să satisfacă acestei dorinți juste a guvernului german, chiar și în cazul când aceasta n’ar fi un lucru plăcut pentru Rusia.

Cea mai grea și sângeroasă luptă.

28 Octomvrie pe frontul Isonzo.

„Magyar Távirati Iroda” comunică dela cartierul de presă:

Comunicatul oficial al luptei ce s’a dat ieri pe frontul Isonzo, n’a putut să dea seamă decât în noțiuni generale despre proporțiile luptelor reîncepte cu violență după cele trei zile calmate puțin. Nu era decât o nouă însușire a numelor ținuturilor, pe cari numindu-le cu continuitate însemnează faptul că *suntem în stăpânirea tuturor pozițiilor noastre neschimbate, de pe frontul de mare ofensivă.* Ar trebui să mai repetăm, vitejia soldaților noștri cari luptă pentru idealul mântuirii ținuturilor grănițerești de năvălirile dușmanului. Din cele 11 zile de atacuri continue de până acuma, cari s’au dat din 18 până la 28 l. c. cea din urmă a fost de sigur cea mai grea și sângeroasă. Multimea atacurilor de infanterie au fost prevenite de mari preparative de artilerie cari au avut o durată de 4 ore. Focurile artileriei italiene au fost țintite îndeosebi către capul podului dela Görz, pe care dușmanul a vrut să-l ocupe cu orice preț. Focurile obuzelor dușmane de toate calibrele au început dimineața la ora 8. În orele de ameză, aceste împușcături dirijate îndeosebi spre coastele Monte Sabatino și Podgora, au devenit adevărate svărlituri, întrecând aceste focuri în vehemență și eficacitate atât luptele zilelor precedente cât și cele ale zilelor călduroase din luna Iulie date în împrejurimile orașului Görz. În urma acestor vărsări de obuze, dușmanul a dat asalt contra coastelor Monte Sabatino și Podgora.

Sabatino a fost atacat de cinci-șase batalioane, urmate fiind de puternice rezerve. N’au putut înainta însă decât până la sectoarele arpei stânga, aproape de tranșeele noastre complect ruinate de obuzele lor, și i-am respins imediat. Prin contraatacul nostru de artilerie, infanterie și mitraliere le-am forțat retragerea în pozițiile de unde au plecat. Nici noile rezerve dușmane puse în activitate n’au favorizat atacurile dușmane. O forță de infanterie dușmană a năvălit în câteva tranșee nimicite, în unele puncte

s'au agățat chiar de liniile foarte apropiate ale Görzului. Atunci însă, un atac strălucit pornit cu asalt de reg. 23 de infanterie Landwehr dalmațian, ne-a recucerit toate pozițiile. Platourile Monte Sabotino și Podgora sunt acoperite de cadavrele dușmane. Atacul italian dat contra ținutului Peuna s'a zădărnicit în focurile artileriei noastre.

In contra litoralului Doberdo, după ce la ora 3 d. a. și aici focurile de artilerie s'au dat cu vehemență Potentată, s'au încercat și asalturi puternice de infanterie. Un al doilea asalt a fost respins de către regimentul bănățean 43 de infanterie (regiment compus în majoritate absolută din Români. — N. R.) Dușmanul s'a retras suferind pierderi considerabile. Am respins tot așa sângeros asalturile date contra trupelor noastre de lângă San Martino și Monte dei Sei Busi, în cari lupte s'a distins în contraatacuri violente, reg. de infanterie Landwehr din Graz. De aici spre sud, n'au mai atacat decât foarte slabe trupe dușmane. Numai în apropiere de Vermeigliano un batalion a înaintat până aproape de pozițiile noastre, cu focurile noastre violente însă, i-am forțat să fugă. Incercările de atac spre ost dela Selz și Mandria, s'au nimicit în focurile noastre de artilerie.

Activitatea atacurilor italiene, de-o eficacitate vehementă dată în fața capului de pod dela Tolmein, n'a încetat niciodată. Apărătorii podului Mrzli Vrh au trebuit să respingă ieri iarăși două atacuri dușmane. De câteva zile încoace, s'au dat lupte vehemente pentru pozițiile noastre sud-ostice și de pe coastele acestui munte. Cu multă rezistență însă ne-au rămas în stăpânire. Tot astfel s'au nimicit și asalturile neîncetate date contra capului de pod.

Pe sectoarele Plava, infanteria inamică n'a desvoltat activitate importantă. Atacurile încercate au fost respinse și nimicite de focurile noastre de artilerie. Numai la Zagora s'au dat lupte desperate pentru un tranșeu, care trebuia recucerit de trupele noastre. Bineînțeles, că amănuntele zilei de ieri, nici pe departe nu se pot cunoaște încă. Această mică descriere însă, poate să dea o vie icoană despre proporțiile luptelor ce s'au dat și despre vitejia și superioritatea soldaților noștri. Că inamicul câtă importanță atribue ofensivei ce-a dat pe care o anunță în comunicat oficial, se poate vedea și din ordinul de zi dat de corpul 7 italian, care luptă în linia cea mai îndepărtată a aripii din stânga.

Comunicatele statelor majore inamice

Franța.

Paris. — Germanii au încercat ieri să reînceapă atacul contra fortului dela Bois de Givenchy și posturilor avansate franceze de lângă cota 140. De abia ieșiți, ei au fost decimați și constrânși să reintre în tranșeele lor; acesta e al optulea eșec suferit de Germanii în 5 zile; în această singură regiune a frontului, lupta de artilerie e foarte vie și aproape neîncetată la sud de Somme, în regiunea Bihaus de Camy și Bonvraignes. Bateriile franceze au efectuat pe de altă parte tiruri de distrugere eficace asupra tranșeelelor și lucrărilor inamicului în Champagne la sud-est de Tahure între Meusa și Mosella la nord de Regneville și în Lorena în împrejurimile localității Mesnil și Benedre.

Paris. — Germanii au contraatacat foarte violent astăzi în Champagne, pe tot frontul dela Courtine. Francezii au rămas în posesia pozițiilor cucerite la est și la vest. Germanii nu au reușit să reocupe la centru decât o pozițiune de tranșee pe care luptele se urmează înverșunat cu granate. Nimic de semnalat pe restul frontului.

Italia.

Coltano. — În zona Traganda și Adige trupele noastre au coborât dela muntele Di Nage sub focurile încrucișate ale artileriei inamice. În ziua de 24 Octomvrie n. a cucerit pozițiile în dos de Cassina și în dos de

Renit, complectând astfel cu înălțimile cucerite în 18 și 19 spre nord de Brembenice și Di Crestano, dominația asupra drumului dela Nage la Meri. Prin tranșeele inamice s'au găsit arme, munițiuni, bombe de mână, cuptoare, pavaze, reflectoare și alt material de războiu. Contra noilor noastre pozițiuni, în valea De Risanz în cursul nopții spre 24 inamicul a pronunțat trei atacuri cari toate au fost respinse de noi. Urmărind trupele adversare am ajuns tranșeele inamice producând stricăciuni rețelelor de sârmă. Se semnaleză noi incursiuni ferice ale coloanelor noastre în Valle del Fella. Lusnitz arde în flăcări.

În zona Del Montenero inamicul a atacat ieri de două ori pozițiile noastre pe Mrzli, a fost respins lăsând în urmă 21 prizonieri. Mai violent a fost atacul după culme pronunțat în contra liniilor noastre dela Azattolmin la Mrzli reușind a le infunda și a le ocupa în parte.

Mai târziu totuși valoroșii noștri alpini cu elan irezistibil au recâștigat tranșeele pierdute. Am luat 70 prizonieri dintre cari doi ofițeri. Pe câmpul de acțiune au fost înmormântate 302 cadavre inamice. Pe colinele Di Santa Lucia ocupațiunea noastră a ajuns până la culmea dintre cota 538 și povârnișul imediat spre sud. În zona Di Plava s'a cucerit ieri un puternic tranșeu supranumit Cassa Diruta. Adversarul a contraatacat spre a-l relua, a fost respins însă cu pierderi însemnate, s'au luat 11 prizonieri. Pe Carso în cursul zilei intensă acțiune a artileriei adverse. Bateriile noastre din Isonzul inferior au provocat un grav incendiu în apropiere de Duine.

Rusia.

Petrograd. — În regiunea orașelului Smorgon, câteva slabe elemente au fost cu înlesnire risipite. În regiunea păduroasă dela sud de Krevo și pe frontul regiunii Liubei, pe Niemenul de sus, până la Kroșin, la nord-vest de Baranovici, liniște. În regiunea dela sud-est de Baranovici, artileria noastră a bombardat cu succes o coloană inamică care înainta prin satul Rusina. Pe canalul Oguinski, lupta de lângă Vulki, la sud de lacul Vygenovske, continuă. Inamicul a întreprins o serie de contraatacuri în scopul de a relua pozițiile pierdute însă fără succes. În regiunea de pe stânga Styrlului, la sud de lacul Nobel, au avut loc mai multe angajamente. În lupta de lângă Bolota Kova în regiunea lacului Bieloe, inamicul a strâns puțin elementele noastre. În regiunea de pe stânga Styrlului la nord de Rafalovka, inamicul a încercat să înainteze dar a fost respins.

Inamicul a lansat mai multe violente atacuri în regiunea satelor Kukli și Komarova, la vest de Tartorisk. Într'un punct inamicul a reușit să ne strângă de aproape dar rezervele înaintând la vreme au restabilit situațiunea. În contra-atacul ce am pronunțat am făcut mulți prizonieri: s'au numărat până aci 1000 de oameni. Mai la sud până la râul Ikva pe frontul acestui râu și în regiunea noului Alexinetz, nici o luptă. După date sigure și după simptome, pierderile inamicului în luptele precedente lângă Noul-Alexinetz sunt enorme. În Galiția mici angajamente pe Strypa; în câteva puncte duel de artilerie în regiunea de pe stânga Nistrului, în jos de confluența cu Strypa. La est de Cernăuți, liniște.

Pe frontul Caucazului, la 23 Otc. n. în regiunile dela sud-estul satului Khopa, lângă lacul Tortun și pe coastă la sud de lacul Van, lângă satul Vastan, angajamente între avantgarde.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 4 Noemvrie 1915.

Medicii lui Napoleon pe Sf. Helena.

Renumitul medic al lui Napoleon, Corvisert nu-și mai menținuse în ultimele o sută zile funcțiunea. Un elev al lui Maingoult însoți pe împărat pe vaporul de războiu englez „Bellerophon”, însă când a aflat că drumul nu duce spre Statele-Unite, ci spre Sf. Helena, s'a retras. Napoleon se văzu silit să apeleze la O'Méara, medicul vaporului „Bellerophon”, care-l însoți și pe Sf. Helena. Acest medic deveni însă nesimpatic guvernorului Hudson Lowe, fiindcă nu-l destăinuia convorbirile ce avea cu Napoleon. Se găsi un motiv ca să fie retrimis în Anglia. În Londra prezintă lorzilor amiralității un protest contra șicanelor ce se făceau lui Napoleon, din care cauză a fost șters din lista corpului sanitar marinar. Și urmașul lui, medicul de marină Stăcoe căzu în disgrăția guvernorului, fiindcă se întreținea cu Napoleon și suita lui, asupra altor chestiuni decât cele medicale și fu trimis înaintea unui consiliu de războiu. Și el fuse destituit și nu mai putut să se reabiliteze. După plecarea lui, deși era vădit bolnav, Napoleon a stat un an întreg fără medic și fără îngrijire. La sfârșitul anului 1819, le recomandă familiei Bonaparte, primi pe tânărul corsican Antommarchi, care nu avea deloc practică și experiență de medic, fiind până atunci preparator la teatrul anatomic din Florența. El recomandă împăratului lipsit de apetit și chinuit de dureri de stomac, lăsare de sânge, și mișcare în aer. Vizitele lui nu erau mai lungi de cinci minute, uneori le întrelăsa cu totul. Napoleon îl numi dobitoc și se plânse de puțină îngrijire ce i se da. În fine guvernul francez hotărî să-i trimită pe medicul Dr. P. Pelletan, însă în 6 Iulie 1821, când tocmai voia să pornească, sosi știrea despre moartea lui Napoleon.

CALENDARUL PARTIDULUI NATIONAL ROMÂN PE 1916 este gata și am început deja expediarea lui. Este cel mai bine întocmit dintre calendarele românești din monarhie. Pe lângă cronicile obișnuite, cuprinde informațiuni prețioase despre viața și organizația noastră bisericească, școlară, culturală, economică. Materialul literar este de asemeni foarte extins și de toată actualitatea.

Calendarul cuprinde și o sumă de documente ale vitejiei românești în actualul războiu și tot felul de clișee interesante, de pe câmpul de luptă.

Toți cei ce voiesc să aibă acest calendar pe masă se și-i aboneze în grabă la administrația „Românului”. Altcum vor păți ca foarte mulți anul trecut cari au trebuit să se lipsească de el fiindcă nu se îngrijiseră de cu vreme să și-l aboneze.

Prețul unui exemplar 60 fileri, iar pentru poștă să se mai adauge încă 20 fileri.

Carmen Sylva a fost operată. Regina-văduvă Elisabeta a României — după cum se anunță din București — a plecat săptămâna trecută din Curtea de Argeș la București, unde medicul parisian Dr. Landol i-a făcut o operație la ochi. Regina va rămânea în capitală până la primăvară, când se va reîntoarce din nou la Curtea de Argeș.

Pentru bat. IV al reg. 33 a trimis: d. Dănilă Cereguțiu, proprietar și director de bancă, Lișchet cor. 10 și d. Stefanica, Beiuș, cor. 3. Mulțumiri.

Femei șpioane. „Zeit” publică următoarele: Autoritățile ungare au reușit să dețină două dame din buna societatea, asupra cărora s'au dovedit fapte grave de șpionaj. Una dintre aceste doamne se stabilise în timpul din urmă într'un orașel al Ungariei de sud, în care se edificau hangare pentru piloții militari. A făcut șchițele aparatelor și a încercat să ia note despre datul sborurilor. Dela început însă a fost bănuită și urmărită pas de pas, și în sfârșit descoperită tocmai când provăzută cu amănuntele și desenele ce reușise să le facă, voia să treacă spre frontiera balcanică. S'a aflat că eleganta doamnă străină era sârboaică de origine și în oarecari legături de rudenie cu generalul Putnik.

A doua șpioană, este o damă — spune ziarul — care de mult duce rol în societatea din Ungaria de sud. Este nevasta unui avocat din-

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grahic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

tr'un oraș mai de seamă și a fost bine cunoscută chiar și în cercurile din Viena și Budapesta, unde și-a raportat nume ca și cântăreață de concert. De multă vreme deja, călătoriile ei afară de granițele sudice, au fost bătute, nu s'a putut descoperi însă nimic sigur asupra ei, lucrând ea cu cea mai mare precauție. Toate înforțațiile ce le lua nu le trecea decât până la frontieră, de unde erau predate altei personajii, care le lifera apoi în statele dușmane. Bineînțeles, nici această activitate n'a putut rămâne nedescoperită multă vreme, și a fost surprinsă și deținută. Cu puțin înainte încă eleganta cântăreață de concert, înrudită cu cele mai înalte familii din Austru-Ungaria astăzi este acuzată de crima spionajului. S'au luat cele mai stricte măsuri față de toate persoanele străine cari își fac apariția în ținuturile sudice, mărginașe cu statele dușmane, și se cer cele mai mari precauțiuni față de oricare străin călător.

Pentru fondul ziaristilor. D. Vasile Șpan paroh în Lupșa-mare a trimis 4 cor. pentru fondul ziaristilor români, în loc de anunțuri funebre pentru răposatul său cumnat Trofius Corches, stud. teolog a. II, răposat în 23 Oct. în etate de 23 ani în comuna sa natală Bucium. Mulțumiri!

Colectă. D. Gheorghe Petrovan preot în Preluca-nouă a trimis 15.20 cor. colectați la filiala „Astra” pentru orfanii soldaților români. Mulțumiri!

Asentarea glotașilor B) născuți în anii 1896, 1895, 1891, 1877, 1876, 1875, 1874 și 1873 va avea loc în Arad în zilele de 29, 30 și 31 Decemvrie. Glotașii, cari au să se supună asentării în zilele înșirate vor primi citare („Idézés”). Toți aceia cari până în 16 Decemvrie nu vor primi citare, vor avea să se prezinte la secția militară a primăriei unde li se va inmanua citarea.

Ninsori în România. Se anunță din Fălțiceni: De astă noapte a început să ningă în localitate; timpul e foarte friguros. Azi a căzut zăpadă în tot județul Botoșani.

Noul ministru bulgar la Berlin. Împăratul Wilhelm a primit de față fiind d. Iagow, pe d. Dimitri Rizoff, ministrul Bulgariei la Berlin, care a remis scrisorile sale de acreditare.

Antonio Salandra civis Romanus. În sala festivă a palatului ministerial de pe Capitolul din Roma, în 25 Octomvrie i s'a predat cu multă ceremonie prim-ministrului Salandra diploma de cetățean de onoare al orașului Roma. Această mare distincție ce i s'a adus, a fost hotărâtă încă în zilele tulburi din luna Maiu. Redactarea textului acestei diplome precum și executarea artistică a diplomei, au reclamat cinci luni. Salandra a fost întovărășit în Capitolul de șeful cabinetului său. Serbarea a decurs în cadrele cele mai pompoase posibile. Au asistat numai șefii reprezentanței orașului. În cursul ceremoniei, în locuința primului ministru, i s'a predat nevetei acestuia o jerbă de flori, ceea ce s'a făcut din încredințarea municipalității.

Subprefectul substitut al Romei, profesorul *Apolleni* — înlocuind pe prințul *Borghese* care servește ca ofițer în armată — a ținut un mic discurs, în care a spus că Antoniu Salandra, ca cel dintâi sfetnic al regelui a știut să releveze momentul în care unitatea sufletească a națiunii a fost pătrunsă de un sigur gând, și a știut arăta cărarea pe care se vor putea îndeplini aspirațiile națiunii, lui îi revine fericirea de-a preda lui Salandra diploma de cetățean de onoare în aceste momente de valoare istorică.

Salandra a răspuns scurt și în cuvinte de preaputînă însemnătate. A ținut să amintească, că această serbare se face în cadre simple, la expresia lui dorință, „fiindcă se face în zile când soldații noștri luptă și mor la frontierele noastre”. Cauzele însă, sunt de ordin mai adânc, și nu cum a ținut să spuie Salandra. fiindcă atunci, când ceremonia-l a fost statorit, încă nu se fixase timpul ofensivei dela Isonzo, pe frontiera dela Craina și cea din Tirol, ofensive cari s'au zădărnicit de atunci. Cunoaștem însă predispozițiile poporului, cari nu corespund cu spusele subprefectului, că adică ar fi uniți în gândul unității naționale. Au trebuit să-și dea seama de posibilitatea unui sentiment de repulsiune exprimate în eventuale fluierături și

șuierături cu cari mulțimea ar fi ținut să manifesteze. La toate acestea se puteau aștepta, dacă festivalul era aranjat în cadre mai sgomotoase. Demnitatea de cetățean de onoare al orașului Roma nu se dă decât foarte rar. Cât de îndepărtate par' a fi acuma timpurile când la un an după cucerirea Romei, cu un sfert de veac înainte a murit în München germanul Ferdinand Gregorici, căruia i s'a dat această distincție în schimbul lucrării sale istorice asupra orașului Roma.

Diploma predată lui *Salandra* este de următorul conținut:

„Publicul orașului Roma salută în Capitolul, care este consacrat nădejților eroilor patriei, pe Antonio Salandra, în calitate de cetățean român care prin cuminenie și mare îndrăzneală a deschis cărarea dorită pe care să înainteze Italia pentru a-și ajunge hotarele nădăjduite”.

French despre pierderile Germanilor dela Loos. Generalul French anunță: În 22 Oct. dușmul a împușcat cu vehemență linia spre ost dela Ypern. De altă parte însă, artileria ambelor armate, a fost prea puțin eficace din cauza cetei și umezelei zilelor din urmă. Luptele de bombe continuă de ambele părți. Din lista pierderilor alor șase batalioane germane, cari au fost în luptele dela Loos, reiese, că aceste pierderi sunt aproape 80 la sută.

Italia și averea germană. În urma unui comunicat din Atena, Italia a cerut guvernului berlinez să intervie pe lângă guvernul din Turcia să revoace ordinul dat prin care ordin se iau toate averile supușilor de naționalitate dușmană. În caz contrar guvernul italian amenință că are să sevestreze toate averile germane din Italia. Dupăcum se afirmă, cererea Italiei a avut rezultate perfecte.

Principele Bülow în Luzerna. Principele Bülow, fostul ambasador german la Roma a sosit în Luzerna. Dupăcum scrie ziarul „Stampa”, principele a sosit acolo întovărășit de doi membri ai ambasadei din Berlin. În cercurile diplomatice berlineze se relevează cu multă siguranță că în curând vor sosi în Luzerna mai mulți reprezentanți ai unui stat vecin, pentru ca să se întâlnească cu Bülow. Aceasta întâlnire se aduce în legătură cu faptul, că situația din acele două state trebuie clarificată. E foarte ciudat, că cenzura italiană a îngăduit publicarea acestei știri.

Italienii au confiscat corespondența lui Crispi și Calice. „Berliner Tageblatt” publică următoarele: În villa de lângă Gradiska alui Calice fostul ambasador austro-ungar la Constantinopol, Italienii au găsit corespondența dintre Crispi și Calice în care se vorbește despre tratatul din Berlin și afacerea orientală. Italienii au confiscat aceste scrisori.

Noui asentări în Rusia. Din Petrograd se anunță: În Rusia continuă noile asentări a soldaților cari le cele dintâi două asentări s'au dovedit neapți și a celor cari au fost absolvați pe oricare alt motiv. În senzul deciziunii guvernului în curând vor începe asentările celor cari aparțin ultimilor 15 ani, și noile asentări ai celor cari nu s'au prezentat niciodată încă.

Regele Angliei felicită armata franceză. Iată textul ordinului de zi, prin care generalul *Joffre* comunică armatei franceze felicitările regelui Angliei:

Soldații ai Franței,

Sunt fericit, că mi-am putut îndeplini o dorință, pe care o aveam de multă vreme, să vă exprim profunda admirație pentru faptele voastre eroice, pentru avântul precum și pentru stăruința și minunatele virtuți militare cari sunt moștenirea armatei franceze, sub conducerea strălucită a generalului vostru suprem și a colaboratorilor săi distinși.

Olițeri, subolițeri și soldați, ați binemeritat dela scumpa voastră patrie, care vă va fi etern recunoscătoare pentru silințele vrednice, ce v'ați dat, ca s'o apărați și s'o scăpați.

Armatele mele sunt mândre să se bată alături de voi, și să vă aibă camarazi.

Fie ca legăturile cari ne unesc, să dăinuiască și țările noastre să rămână pentru totdeauna legate.

Soldați, primiți salutările mele cele mai cordiale și sincere. Sunt sigur că veți duce lupta gigantică la bun sfârșit, la izbândă; și țin ca în numele soldaților mei și al țării mele, să vă exprim călduroase felicitări și cele mai bune urări”.

Președintele republicei, care însoțea pe regele Angliei, în călătoria sa, adaugă felicitările sale personale pe lângă felicitările suveranului englez.

Vizita regelui și a președintelui a produs pretutindeni cea mai bună impresiune.

Un martor ocular al vizitei regale pe frontul francez scrie în „Le Temps”, că două obuze de 150 au explodat la 200 metri de rege și președinte, pe când se duceau pe jos la un observator de artilerie. Prințul de Galles afla de asemeni în cortegiu.

Soldații francezi, cari știau bravura, i-au manifestat o călduroasă simpatie.

Ultima oră.

DESMINTIREA TRATATIVELOR DE PACE.

Berlin. — „Berliner Tageblatt” anunță: Știrile răspândite în legătură cu călătoriile particulare ale ministrilor germani, cari vorbesc despre tratative de pace, sunt inventii lipsite de orice temei.

BULGARIÎN FAȚA MONASTIRULUI.

Londra. — „Times” anunță din Atena: Bulgarii înaintând dinspre Köprülü (Veles) spre Monastir au ajuns la muntele Babuna. Sârbii se retrag dincolo de Prilep și Monastir.

Atena. — Sârbii se retrag tot mai grăbit. Situația e din clipă în clipă tot mai serioasă. Bulgarii atacă în toate punctele frontului.

SCHIMB DE TELEGRAME ÎNTRE ÎMPĂRĂTUL WILHELM ȘI REGELE FERDINAND.

Berlin. — Agenția Wolff anunță: Între împăratului Wilhelm și regele Ferdinand al Bulgariei a avut loc un schimb de telegrame din prilejul împreunării trupelor aliate cu trupele bulgare și al eliberării Comunației Pe Dunăre.

RUȘII AU DEBARCAT TRUPE LA VARNA?

Rotterdam. — „Times” primește din București știrea că Rușii au debarcat trupe la Varna. Nici un comunicat oficial nu confirmă până acum aceasta știre.

OPRIREA VASULUI „BASARAB”.

București. — „Seara” află din T.-Severin: Vaporul „Basarab” a fost oprit de austro-germani pentru a i se stabili identitatea. După ce a avut loc recunoașterea, soldații austro-germani de pe malul sârbesc au izbucnit în strigăte de: Trăiască România.

Toate vasele rusești au năvălit portul Severin. Deasemenea și cele românești.

Informații sigure arată că dealungul malului sârb, se lucrează cu însuflețire la construirea de tranșee.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie :-: :-: săvârșită de eroii noștri. :-: :-:

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri
moderate :**